

Pestprotocol RK Jenaplanschool De Oostpoort

*“Alle kinderen mogen zich in hun basisschoolperiode veilig voelen,
zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.”*

Ieder kind heeft recht op een fijne schooltijd. Met behulp van dit protocol laten we zien hoe we er samen een fijne school van maken voor iedereen. Alle regels en afspraken die de school hierover heeft kunt u terugvinden in dit protocol.

Voorwaarden om pesten aan te kunnen pakken

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en wij op onze school serieus aan willen pakken. Daar zijn wel enkele voorwaarden aan verbonden:

- *Op onze school mag iedereen zijn wie hij/zij is. Iedereen is uniek en daarom accepteren wij verschillen.*
- *Wij geloven in de kracht van de groep. Pesten is een groepsproces en pesten wordt bij ons daarom in de groep opgelost.*
- *Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen, leerkrachten en ouders/verzorgers.*
- *De school probeert pesten te voorkomen met behulp van de wekelijkse “Goed voor mekaar” lessen aangevuld met KiVa lessen. Daarnaast zorgen de stamgroepleiders samen met de kinderen voor een veilige leeromgeving. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, wordt pesten bespreekbaar gemaakt en er zijn hierover heldere en duidelijke afspraken.*
- *Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, beschikt de school over een duidelijke aanpak.*
- *Mocht de aanpak niet het gewenste resultaat opleveren dan kan men de vertrouwenspersoon inschakelen. Deze kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren. Op iedere school is een vertrouwenspersoon aangesteld. De vertrouwenspersoon is rechtstreeks aanspreekbaar voor kinderen, leerkrachten en ouders. Op de Oostpoortschool zijn dat Bettie Verbeek bverbeek@deoostpoort.nl en Karin Heijs kheijs@deoostpoort.nl.*

- **1. Begripsomschrijving**

Wat is pesten?

Pesten is het herhaaldelijk en opzettelijk kwetsen van iemand die zich niet goed kan verdedigen.

*Met **herhaaldelijk** wordt bedoeld dat het kind steeds het mikpunt van gemene en kwetsende opmerkingen of handelingen is.*

***Opzettelijk** betekent dat iemand bewust verdriet is aangedaan. Naast deze kenmerken is er bij pesten sprake van een **machtsverschil**. Pesters zijn sterker dan slachtoffers. Daardoor kunnen slachtoffers zich niet goed verdedigen.*

Er zijn verschillende vormen van pesten. Wij onderscheiden

- *Fysiek: slaan, duwen, schoppen;*
- *Materieel: het kapot maken of afpakken van iemands eigendommen;*
- *Verbaal: uitschelden, steeds opnieuw vervelende opmerkingen maken;*
- *Relationeel: buitensluiten, leugens of geruchten verspreiden;*
- *Digitaal pesten: alle vormen van pesten die online plaatsvinden, zoals op Facebook en Whatsapp.*
-

- **2. Rolverdeling bij pesten**

In een pestsituatie heeft elk kind een bepaalde rol. De rol geeft aan hoe de kinderen zich op dat moment gedragen. Bij het gebruik van deze rollen is het belangrijk om te weten dat kinderen niet een bepaalde rol hebben, maar zich gedragen op een manier die bij een bepaalde rol past. Welke rol een kind aanneemt kan ook verschillen per situatie. De verschillende rollen die wij onderscheiden bij pesten zijn:

- *Pester: initiatiefnemer van het pesten;*
- *Assistent: doet actief mee met de pester, maar speelt geen hoofdrol in het pesten;*
- *Versterker: doet niet direct mee met het pesten, maar geeft de pester positieve feedback door toe te kijken of te lachen om het pesten;*
- *Slachtoffer: het gepeste kind;*
- *Verdediger: steunt en komt op voor het slachtoffer;*
- *Buitenstaander: weet van het pesten af, maar grijpt niet in.*

- **3. Signalering**

Het is niet makkelijk om pesten vroegtijdig te signaleren. Onderstaande signalen kunnen erop duiden dat een kind pest of gepest wordt, maar dat hoeft niet. Mocht er sprake zijn van één van de onderstaande gedragsveranderingen is het belangrijk alert te zijn. Het is voor ouders erg belangrijk kennis te nemen van onderstaande signalen. Veel signalen zijn namelijk vooral in de thuissituatie zichtbaar.

Signalen die erop kunnen wijzen dat een kind gepest wordt.

Het kind:

- is bang om naar school te gaan of wijkt af van de normale (fiets)route;
- vraagt steeds of het met de auto naar school gebracht kan worden;
- wil om onduidelijke redenen thuis blijven;
- klaagt (vaak) 's ochtends, wanneer hij of zij naar school moet, dat hij of zij ziek is;
- komt thuis van school met vieze of kapotte kleren of rugzak;
- raakt steeds spullen kwijt;
- raakt vaak zakgeld kwijt, vraagt vaak om geld of steelt het (om aan de pester te geven);
- trekt zich terug, is stil en lijkt zijn of haar zelfvertrouwen kwijt te zijn;
- is angstig en gespannen;
- is zijn of haar eetlust kwijt en zegt dat het eten niet smaakt;
- heeft nachtmerries of huilt zichzelf in slaap;
- heeft onverklaarbare blauwe plekken of verwondingen;
- is chagrijnig, snel boos of lastig;
- is vaak alleen en brengt geen vriendjes meer mee naar huis;
- weigert te vertellen wat er aan de hand is of geeft ongeloofwaardige verklaringen voor zijn of haar gedragsverandering.

Signalen die erop kunnen wijzen dat een (uw) kind pest.

Het kind:

- doet op een overdreven manier stoer;
- is tegendraads en opstandig;
- kan zich niet inleven in de gevoelens van een ander;
- roddelt of verspreidt vervelende geruchten;
- is agressief;
- heeft slechte schoolprestaties.

4. Aanpak

De Oostpoort probeert een veilig sociaal klimaat op school te creëren door pesten te voorkomen (preventief) en tegen pesten op te treden als het zich toch voordoet (curatief).

4.1 Preventief

Goed voor mekaar

Vanaf groep 1 t/m groep 8 krijgen de kinderen van de Oostpoort les uit de sociaal emotionele methode

“Goed voor Mekaar”. (dit is de Jenaplanversie van de Vreedzame School)

De Goed voor Mekaar methode streeft ernaar dat op school iedereen zich betrokken en verantwoordelijk voelt voor het geheel. Waar iedereen op een prettige manier omgaat met elkaar.

- *Leerlingen leren op een andere manier met conflicten om te gaan ;*
- *Leerlingen meer verantwoordelijk maken; op eigen benen zetten; de klas en school tot een democratische gemeenschap maken, waarin iedereen zich betrokken en verantwoordelijk voelt.*
- *Vergroting van sociale competentie en met name van vaardigheden in conflictoplossingen bij leerlingen, personeel en ouders;*
- *Minder conflicten en minder orde verstoringen; een beter leer-werkklimaat in de klas;*
- *Verbetering van het groepsklimaat; betere relaties binnen de groep; respect en waardering voor verschillen.*

In het begin van het schooljaar, tijdens de Gouden Weken, stelt iedere stamgroep zijn eigen gedragsregels op.

Doordat leerlingen zelf verantwoordelijk worden gemaakt voor wat er in hun school gebeurt worden er leerlingen uit de bovenbouw opgeleid tot mediator. Zij worden, na het behalen van een diploma, ingezet om te bemiddelen bij conflicten en problemen.

We horen bij elkaar

De Goed voor Mekaar is vooral een methode die vooral gericht is op het omgaan met elkaar, waarbij een aantal overtuigingen centraal staan;

- *Groot vertrouwen in de mogelijkheden van kinderen: kinderen moeten voelen dat ze gewaardeerd worden zoals ze zijn, maar dat ze nog veel meer kunnen worden;*
- *Verantwoordelijkheid bij kinderen is belangrijk voor de kinderen zelf en voor het klimaat in school en klas;*
- *Het is de taak van school om kinderen een goed mens te laten worden;*
- *Leerkrachten vormen de spil hierin: zij dienen het 'voor te leven'.*

Daarnaast hanteren wij de KiVa methode. Bij deze methode worden duidelijke richtlijnen omtrent 'pesten' gegeven en helpt ons met het verbeteren van de sociale veiligheid

KiVa-lessen

Wij streven er naar om, in elke groep, KiVa-les te geven. Deze lessen zijn gericht op het preventief werken aan groepsvorming en het bieden van een veilige leeromgeving. De lessen zullen de ontwikkeling van sociale vaardigheden van kinderen stimuleren die ze nodig hebben om een groepsnorm tegen pesten te kunnen creëren. De lessen uit het KiVa-programma zijn onderverdeeld in tien thema's, zoals gevoelens, iedereen is uniek en herken pesten. We laten tijdens elk schooljaar alle

thema's terug komen, zodat alle onderwerpen die kunnen bijdragen aan een positief pedagogisch klimaat aan bod zijn gekomen.

Omgangsregels

Voor de groepen 6 tot en met 8 gaat het om de volgende omgangsregels:

- 1. We doen aardig tegen elkaar en behandelen anderen met respect;*
- 2. We maken er een fijne groep van;*
- 3. We praten met elkaar (en gebruiken daarbij ik-taal);*
- 4. We willen dat pesten stopt;*
- 5. We willen dat ook verborgen pesten stopt;*
- 6. We houden er rekening mee dat pesten heel lang pijn doet;*
- 7. We zeggen tegen pesters : stop ermee;*
- 8. We helpen gepeste kinderen;*
- 9. We lossen pesten als een groep op;*
- 10. We blijven ons houden aan dit KiVa-contract.*

Groepsgesprekken

In de bovenbouwgroepen van de Oostpoort vinden preventieve groepsgesprekken plaats. Tijdens deze gesprekken wordt de sfeer in de klas besproken. Wij streven er naar de leerlingen zelf verantwoordelijk te maken voor de sfeer in de groep. Tijdens de groepsgesprekken proberen we te zorgen dat leerlingen zelf met oplossingen en ideeën komen.

Contact met ouders

Contact met ouders/verzorgers vinden wij belangrijk. We houden ouders daarom regelmatig op de hoogte van de groepssfeer in de klas, ook als deze goed is! Doormiddel van de nieuwsbrief weten ouders wat er speelt op school. Gedurende het schooljaar ontvangen ouders daarnaast tips om met hun kind te praten over hoe het gaat op school. Aanvullende informatie over pesten en tips voor thuis kunnen ouders ook vinden in de online KiVa-oudergids. We stimuleren ouders contact met ons op te nemen mochten zij zich zorgen maken over hun eigen kind of een ander kind op school.

4.2 Curatief

Signalering

De curatieve aanpak begint bij de signalering. Grensoverschrijdend gedrag bestaat niet alleen uit pesten. Kinderen kunnen ook ruzie maken of in een conflict terecht komen. Daarnaast is het ook mogelijk dat kinderen elkaar plagen of dat er sprake is van een misverstand. Op basis van onze definitie van pesten bekijken wij elke situatie vanuit het volgende perspectief:

- Gebeurt het met opzet (intentioneel)?*
- Kan het 'slachtoffer' zich verdedigen (machtsverschil)?*
- Hoe "erg" (intens) wordt het ervaren?*
- Gebeurt het steeds opnieuw (stelselmatig)?*

KiVa-team

Het KiVa-team is een werkgroep die samen met de groepsleerkracht verantwoordelijk zijn voor het onderzoeken en oplossen van pestsituaties. Leden van het KiVa-team weten, doormiddel van een extra training, hoe ze om moeten gaan met pestsituaties. Bij gerichte acties om pestproblemen op te lossen wordt dan ook vaak een lid van het KiVa-team ingeschakeld. Zijn er problemen en is de groepssfeer niet veilig, dan wordt altijd het KiVa-team benaderd.

Groepsgesprekken

Als zich daadwerkelijk (pest)problemen voordoen kan dit in de groep worden besproken. De leerkracht schat in of de groepssfeer veilig genoeg is om een gezamenlijk gesprek te houden. Niet alle problemen kunnen in de groep worden besproken. Een groepsgesprek over pesten vindt alleen plaats wanneer het pestslachtoffer daarmee instemt.

Steungroepaanpak

De leerkracht kan een steungroep inzetten om een pestprobleem op te lossen. De steungroep bestaat uit een aantal kinderen uit de klas. Deze kinderen wordt gevraagd of zij kunnen helpen bij het oplossen van het probleem. In de steungroep zit ook altijd de pester, de pester wordt niet als schuldige aangewezen. De focus van de steungroepaanpak ligt op het feit dat pesten een groepsproces is dat we samen willen oplossen. Voordat de steungroep wordt ingezet wordt dit eerst besproken met het pestslachtoffer zelf.

Herstelaanpak

Als het pesten ondanks de gemaakte afspraken toch doorgaat wordt de herstelaanpak ingezet. Twee leden van het KiVa-team gaan een gesprek met de pestende leerling. Daarnaast wordt er een herstelplan opgesteld. Het herstelplan wordt altijd ondertekend door het betreffende kind en de ouders/verzorgers van het kind.

Inlichten ouders

De ouders van de gepeste leerling worden ingelicht op het moment dat de school besluit de steungroepaanpak toe te passen. Zoals eerder beschreven wordt er bij de steungroepaanpak geen schuldige aangewezen. Ouders worden ingelicht dat hun kind pest op het moment dat de herstelaanpak wordt ingezet. Mochten kinderen zich vervolgens niet aan de gemaakte afspraken houden, dan worden ouders uitgenodigd voor een gesprek op school.

4.3 Externe hulp

Wanneer blijkt dat de curatieve aanpak niet werkt is er mogelijk meer aan de hand dan alleen pesten. Op dat moment is er aanvullende hulp nodig om de problemen op te lossen. Er kan gekozen worden voor een bredere zorgaanpak. De intern begeleider neemt, mocht dat nodig zijn, contact op met een externe partij (bijvoorbeeld het Centrum voor Jeugd en Gezin).

- *Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling (tijdelijk) in een andere groep te plaatsen, binnen de school.*
- *In extreme gevallen kan een leerling verwijderd worden.*

5. Organisatie

5.1 Contactpersonen

Het KiVa-team

De Oostpoort heeft een KiVa-team aangesteld. Het KiVa-team is het aanspreekpunt voor leerkrachten, ouders en leerlingen. Daarnaast coördineren de leden van het team het beleid tegen pesten. Het KiVa-team bestaat uit de volgende leden:

1. Karin Heijs kheijs@deoostpoort.nl
2. Christel Labeur Clabeur@deoostpoort.nl
3. Leonie Vroom lvroom@deoostpoort.nl

De KiVa-trainer

Wanneer het KiVa-team meerdere malen de steungroepaanpak heeft ingezet en het pestprobleem blijft bestaan, wordt externe hulp vanuit KiVa ingeschakeld, namelijk een KiVa-trainer. De KiVa-trainer biedt ondersteuning aan de school bij vragen en helpt met het oplossen van problemen met betrekking tot de pesters, de slachtoffers en/of de hele klas.

5.2 Scholing

Alle leerkrachten die werkzaam zijn op onze school hebben dag één van de STARTtraining van KiVa gevolgd. Zij zijn bevoegd om de KiVa-lessen te geven. De leden van het KiVa-team hebben ook dag twee van de STARTtraining gevolgd. Zij zijn hierdoor bevoegd om de steungroepaanpak uit te voeren. Daarnaast streeft de school ernaar om het team één keer in te twee jaar bij te laten scholen in het KiVa-programma.

Eén keer per jaar wordt er in Nederland een KiVa-conferentie georganiseerd. Ten minste twee leerkrachten van de Oostpoort nemen elk jaar deel aan deze dag. Tijdens deze dag De nieuwe inzichten over pesten en de innovaties in het KiVa-programma worden deze dag gepresenteerd. Onze leerkrachten worden tijdens deze dag verder geprofessionaliseerd. We willen er op deze manier voor zorgen dat onze school zich door blijft ontwikkelen.

Onderschrijving

Leerkrachten en ouders uit de oudercommissie en de medezeggenschapsraad en de tussen schoolse opvang onderschrijven gezamenlijk dit PESTPROTOCOL.